

Bezpieczeństwo międzynarodowe

CZ.V

Bezpieczeństwo narodowe Polski w kontekście bezpieczeństwa międzynarodowego

www.koziej.pl
[@SKoziej](https://www.instagram.com/SKoziej)

HISTORYCZNA EWOLUCJA POLSKIEJ STRATEGII

- Polska Piastów – obrona na Zachodzie swoboda na Wschodzie**
- Polska Jagiellonów - mocarstwo**
- Upadek i rozbiory – słabość władzy centralnej**
- Polska międzywojenna – równy dystans między Berlinem i Moskwą**
- Polska w UW – ubezwłasnowolnienie strategiczne**
- Samodzielność strategiczna lat 90.**
- Polska we NATO i UE**

PODSTAWY KONCEPCYJNE BEZPIECZEŃSTWA NARODOWEGO

Interesy narodowe - geneza

Korzenie (geneza) interesów narodowych tkwią w doświadczeniu historycznym:

- **tożsamość narodowa,**
- **położenie geostrategiczne,**
- **bezpieczeństwo jako trwały, żywotny interes narodowy,**
- **negatywne skutki „zapominania” o bezpieczeństwie (rozdrobienie dzielnicowe, rozbiory)**

KONSTYTUCYJNE (art. 5.) INTERESY NARODOWE

- **niepodległość i nienaruszalność terytorium**
- **wolności i prawa człowieka i obywatela oraz bezpieczeństwo obywateli**
- **dziedzictwo narodowe**
- **ochrona środowiska**

Konstytucja jako podstawa definiowania interesów narodowych

Konstytucja

art. 5.:

- państwo,
- obywatel,
- potencjał niematerialny (dziedzictwo, kultura)
- potencjał materialny (gospodarka, środowisko)

Interesy w dziedzinie bezpieczeństwa:

- własny potencjał
- silne sojusze
- wolności i obowiązki obywatela
- ochrona obywatela i ludności
- bezpieczny rozwój społeczno-gospodarczy
- społeczno-gospodarcze wsparcie bezpieczeństwa

Cele: operacyjne i preparacyjne

POLSKA JAKO PODMIOT BEZPIECZEŃSTWA: INTERESY NARODOWE I CELE STRATEGICZNE

PODSTAWOWE WYMIARY/POZIOMY
FUNKCJONOWANIA
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
(ART. 5 KONSTYTUCJI RP):

PAŃSTWO

OBYWATELE

Indywidualne i zbiorowe
ZASOBY/DOBRA/WARTOŚCI
materialne (gospodarcze)
i niematerialne (społeczne)

INTERESY
W DZIEDZINIE
BEZPIECZEŃSTWA:

- **Dysponowanie skutecznym narodowym potencjałem bezpieczeństwa**
- **Silna pozycja międzynarodowa Polski i członkostwo w wiarygodnych systemach bezpieczeństwa międzynarodowego**
- **Ochrona obywateli oraz zapewnienie swobody korzystania przez nich z wolności i praw (bez szkody dla innych), a także obywatelskie obowiązki na rzecz bezpieczeństwa**
- **Zapewnienie trwałego i zrównoważonego rozwoju społecznego i gospodarczego oraz społecznego i gospodarczego wsparcia bezpieczeństwa**

CELE
STRATEGICZNE:

Cele dotyczące działań (operacyjne) i przygotowań (preparacyjne) państwa w dziedzinie bezpieczeństwa

ŚRODOWISKO BEZPIECZEŃSTWA (1)

wymiar globalny

- **Globalizacja i rewolucja informacyjna**
- **Asymetryzacja bezpieczeństwa (np. bezpieczeństwa nuklearnego)**
- **Państwa upadłe i zbójeckie**
- **Proliferacja BMR i technologii wojskowych**
- **Terroryzm (państwo islamskie, terroryzm wewnątrz europejski)**
- **Zorganizowana przestępczość**
- **Cyberzagrożenia**
- **Ekstremizmy i patologie społeczne**
- **Niewydolność międzynarodowych organizacji i reżimów bezpieczeństwa**

KWADRYGA BEZPIECZEŃSTWA EUROATLANTYCKIEGO

ZACHÓD

USA

**Wstrzemięźliwość
i wyczekiwanie**

**(strategia kunktatorska,
pauza wyborcza)**

WSCHÓD

ROSJA

**Zwrot
strategiczny**

**(neoimperialna polityka
Rosji, koniec ery
pozimnowojennej)**

EUROPA

UE

Zagubienie

**(niestrategicznosc UE,
kryzys przywództwa)**

POŁUDNIE

BLISKI WSCHÓD I PŁN. AFRYKA

Nasilenie zagrożeń

(Państwo Islamskie)

ŚRODOWISKO EUROATLANTYCKIE: czynniki destabilizacji – wyzwania i zagrożenia

Dylematy USA
(kunktatorska
strategia, niepewność
powyborcza)

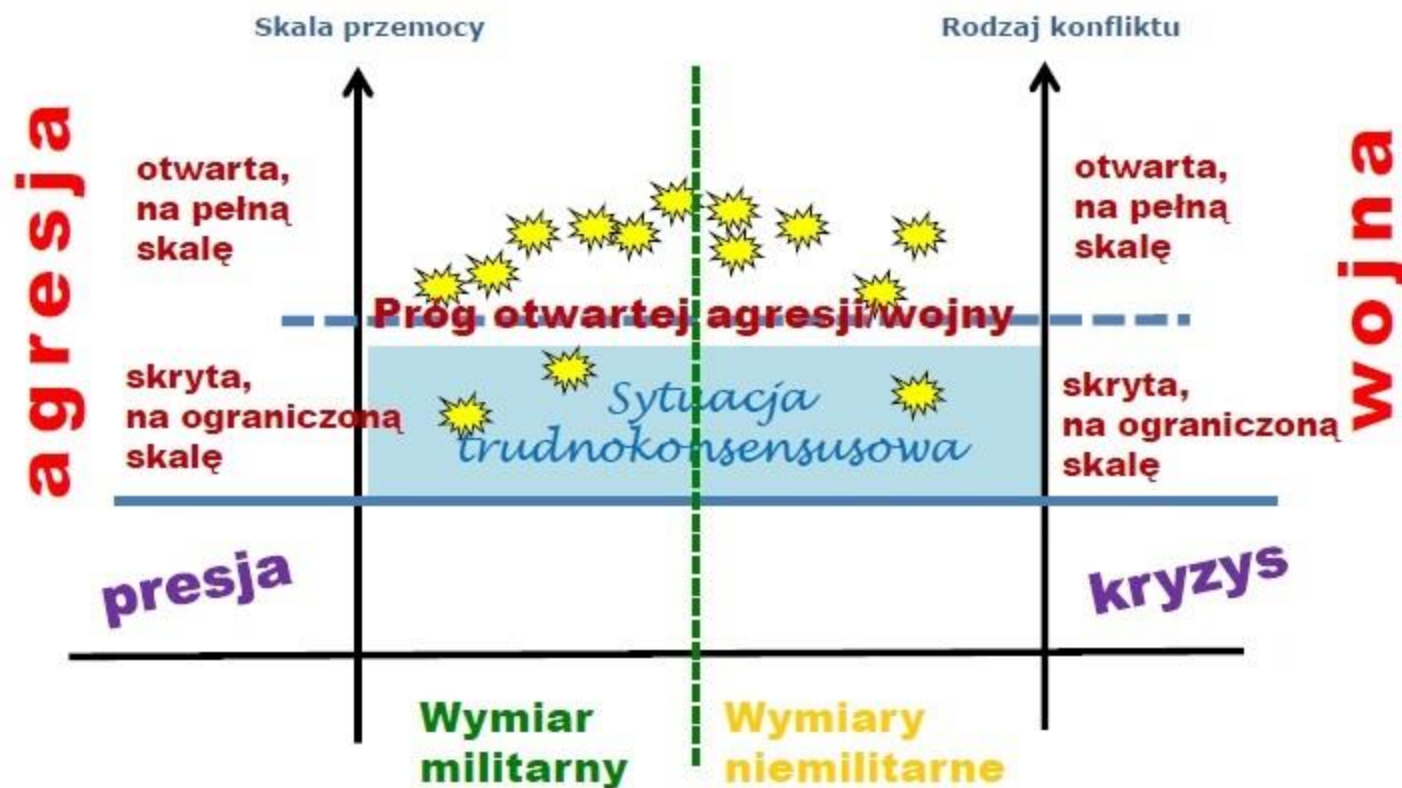
Obszar euroatlantycki

**Kryzys w Europie
Zachodniej?**
(kryzys przywództwa,
migracje, terroryzm
wewnątrz europejski?)

Kryzys w Europie Wschodniej
(neoimperialny zwrot
strategiczny Rosji, nowa
jakość strategiczna – koniec
ery pozimnowojennej. Wojna
hybrydowa)

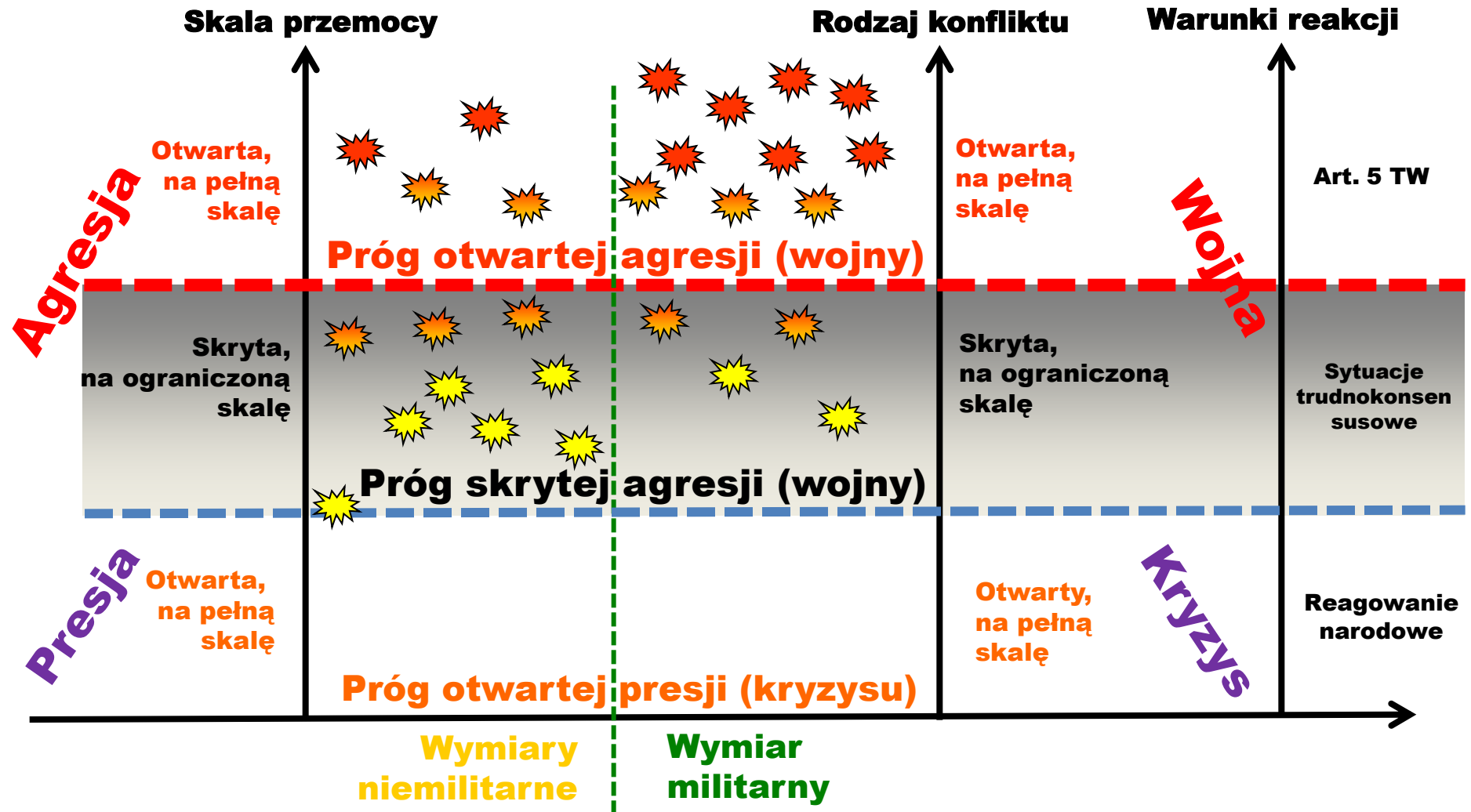
**Konflikt na Bliskim
Wschodzie i Afryce (ISIL,
migracje)
Interwencja Rosji)**

istota agresji podprogowej

5

AGRESJA PONIŻEJ PROGU WOJNY: istota

RODZAJE ZAGROŻEŃ DLA BEZPIECZEŃSTWA POLSKI

- **Zagrożenia polityczno-militarne:**
 - **presja polityczno-militarna**
 - **zagrożenie wojenne:**
 - ✓ *agresja podprogowa*
 - ✓ *konflikt na dużą skalę*
- **Zagrożenia niemilitarne:**
 - **w cyberprzestrzeni**
 - **w sektorze energetycznym**
 - **terroryzm europejski?**

Środowisko bezpieczeństwa - scenariusze

- 1. Integracyjny** – z przewagą pozytywnych i pożądanых zjawisk i tendencji. **Umacnianie** międzynarodowego systemu bezpieczeństwa;
- 2. Dezintegracyjny** – z przewagą niekorzystnych i niebezpiecznych zjawisk zewnętrznych i wewnętrznych. **Oslabianie** międzynarodowego systemu bezpieczeństwa;
- 3. Ewolucyjny** – kontynuacja względnej równowagi negatywnych i pozytywnych zjawisk. **Utrzymywanie** się względnie niestabilnego systemu bezpieczeństwa międzynarodowego.

Strategia operacyjna - opcje

- 1. Maksymalnego umiędzynarodowienia** działań na rzecz bezpieczeństwa Polski, związana także z przesunięciem uwagi na działania pozamilitarne;
- 2. Autarkii strategicznej (samodzielności i samowystarczalności):** zakłada zdecydowane wzmocnienie samodzielności działania państwa w sferze bezpieczeństwa w kontekście kryzysu zbiorowej polityki bezpieczeństwa w Europie i we wspólnocie transatlantyckiej, z dominacją uwagi na „twardym” bezpieczeństwie;
- 3. Zrównoważonego umiędzynarodowienia i usamodzielnienia** bezpieczeństwa Polski: zakłada wzmocnianie więzi sojuszniczych oraz relacji dwustronnych z najważniejszymi partnerami i uwiarygodnienie przez to zewnętrznych filarów bezpieczeństwa z jednoczesną gotowością do samodzielnego działania w sytuacjach, w których pełna wiarygodność sojusznicza nie może być gwarantowana.

Strategia operacyjna - priorytety

- 1. Utrzymanie własnej determinacji i gotowości do działania (podmiotowość strategiczna!) w pełnym spektrum dziedzin, obszarów i sektorów bezpieczeństwa narodowego z priorytetowym traktowaniem tych, w których sojusznicze (wspólne) działanie może być utrudnione (sytuacje trudnokonsensusowe);**
- 2. Umacnianie międzynarodowej wspólnoty bezpieczeństwa poprzez działanie na rzecz pogłębiania procesów integracyjnych w Europie opartych na **wspólnocie interesów** (konsolidacja NATO, wspólnota interesów w UE, partnerstwo z USA);**
- 3. Wspieranie i selektywny udział w międzynarodowym reagowaniu kryzysowym (prewencja, stabilizacja), przeciwdziałającej powstaniu nowych źródeł zagrożeń lub rozprzestrzenianiu się już istniejących kryzysów w wymiarze ponadregionalnym.**

Wzmacnianie NATO

- **Adaptacja strategiczna (NEWPORT - WARSZAWA): wzmocnienie wschodniej flanki NATO**
 - **Implementacja postanowień z Newport (zakończenie do szczytu w Warszawie):**
 - *Rotacyjna , ćwiczebna obecność w kolejnych latach („czata”)*
 - *VJTF („szpica”) – w tym opcja przejściowa*
 - *Rozmieszczenie natowskich struktur dowodzenia i wsparcia*
 - *Zwiększenie gotowości Wielonarodowego Korpusu Północ-Wschód*
 - **Newport+ w Warszawie**
 - *Trwała/strategiczna obecność: ciągły, rotacyjny pobyt wojsk oraz stała infrastruktura, magazyny, składy ze sprzętem ciężkim, wysunięte grupy dowodzenia, ubezpieczenia i wsparcia ...*

Adaptacja strategiczna NATO

Newport

**Warszawa
(Newport+)**

Siły szybkiego reagowania

**Obecność
ćwiczebna wojsk**

**Stąła
obecność
wojsk**

**Nowa
koncepcja
strategiczna?**

Wzmacnianie UE

- **Niestrategiczność UE: reakcje **ad hoc****
- **Potrzebna **kompleksowość podejścia** – dla zyskania solidarności strategicznej w UE: migracje + wzmocnienie wsch. flanki + bezpieczeństwo energetyczne ...**
- **Szansa: szczyt Rady Europejskiej VI/2016r. dot. WPBiO:**
 - **Raport o nowej Strategii Polityki Zewnętrznej i Bezpieczeństwa UE**

Misja strategiczna UE – jako synteza interesów narodowych państw członkowskich

Interesy państw członkowskich i stosunek do nich innych państw (partnerów, sojuszników):

- **Wspólne (akceptowane)** – wszyscy są gotowi uczestniczyć w we wsparciu ich realizacji (ubezpieczane wspólnotowo);
- **Niesprzeczne (tolerowane)** – nikt nie zgłasza wobec nich sprzeciwu, ale też nie deklaruje z góry udziału w zabezpieczeniu ich realizacji (w razie potrzeby – koalicja ad hoc);

Katalog (pakiet) wspólnych i niesprzecznych interesów państw członkowskich, czyli:

Misja UE w dziedzinie bezpieczeństwa

- **Sprzeczne (odrzucone)** – **nie uwzględniane we wspólnej misji bezpieczeństwa.**

ZEWNĘTRZNE FILARY BEZPIECZEŃSTWA: PARTNERSTWA STRATEGICZNE

1. PARTNERSTWO POLSKO-AMERYKAŃSKIE:

- **Stosownie do zbieżności interesów**
- **Tarcza antyrakietowa**
- **Obecność wojskowa w regionie**

2. FORMATY REGIONALNE:

- **Grupa Wyszehradzka**
- **Trójkąt Weimarski**
- **państwa bałtyckie i nordyckie**
- **inne**

Rodzaje działań (operacji) strategicznych

- **działania stabilizacyjne** - realizowane w czasie pokoju, obejmujące bieżące zapobieganie wystąpieniu zagrożeń poprzez neutralizowanie ich potencjalnych źródeł oraz stabilizowanie i umacnianie bezpiecznego środowiska (otoczenia) międzynarodowego Polski
- **reagowanie kryzysowe** - realizowane w razie wystąpienia zagrożenia bezpieczeństwa państwa lub bezpieczeństwa sojuszników oraz zagrożeń dla szerszego bezpieczeństwa międzynarodowego, obejmujące zarówno działania narodowe, jak i udział w wysiłkach międzynarodowych, podejmowanych w celu opanowania kryzysów oraz zapewnienia osłony przed ich skutkami
- **działania wojenne** - prowadzone w razie agresji na Polskę lub jej sojuszników, obejmujące wykorzystanie całego lub części potencjału państwa do odparcia agresji, poprzez przygotowanie i przeprowadzenie kampanii i operacji wojennych

DZIAŁANIA WOJENNE

**(Następstwo agresji na Polskę
lub sojusznika. Każda wojna byłaby wojną
sojuszniczą)**

**Wojna obronna na
własnym terytorium
(odparcie agresji
na Polskę):**

- **lokalny konflikt zbrojny**
- **wojna na dużą skalę**

**Wojna poza
terytorium RP
(udział
w odparciu
agresji
na sojusznika)**

- **Działania zbrojne**
- **Działania pozazbrojne**

Strategia preparacyjna – opcje

- 1. Umiedzynarodowienia** systemu bezpieczeństwa narodowego: podkreśla przygotowanie systemu bezpieczeństwa narodowego, którego priorytetem jest maksymalne **wykorzystanie szans** wynikających ze współpracy międzynarodowej;
- 2. Usamodzielnienia** systemu bezpieczeństwa narodowego: oznacza **konieczność** przygotowania systemu bezpieczeństwa narodowego, którego priorytetem jest maksymalizacja narodowego potencjału bezpieczeństwa;
- 3. Zrównoważonego integrowania** systemu bezpieczeństwa narodowego: podkreśla **możliwość** przygotowania systemu bezpieczeństwa narodowego do zrównoważonego wykorzystywania zarówno szans wynikających ze współpracy międzynarodowej, jak i racjonalnie umacnianych zdolności sukcesywnie integrowanego narodowego potencjału bezpieczeństwa.

KRAJOWY FILAR BEZPIECZEŃSTWA

- **Ustawa o kierowaniu obroną państwa w czasie wojny**
- **Polityczno-Strategiczna Dyrektywa Obronna:**
 - ✓ **gra strategiczna „Kraj 2015/16” (sprawdzenie założeń PSDO)**
- **Realizacja kluczowych programów modernizacji SZ (obrona powietrzna, w tym przeciwrakietowa, śmigłowce) i ustanowienie priorytetów „III fali”: drony, cyberobrona, broń precyzyjna i systemy satelitarne na potrzeby bezpieczeństwa**
- **Reformy w dziedzinach niemilitarnych (doktryna cyberbezpieczeństwa, doktryna bezpieczeństwa informacyjnego, Obrona Cywilna, włączanie organizacji proobronnych w system bezpieczeństwa itd.)**

System bezpieczeństwa narodowego

Podsystem kierowania

DECYDENT

ORGAN DORADCZY

ORGAN SZTABOWY

Podsystemy wykonawcze

Podsystemy operacyjne:

obronny

ochronne

Podsystemy wsparcia:

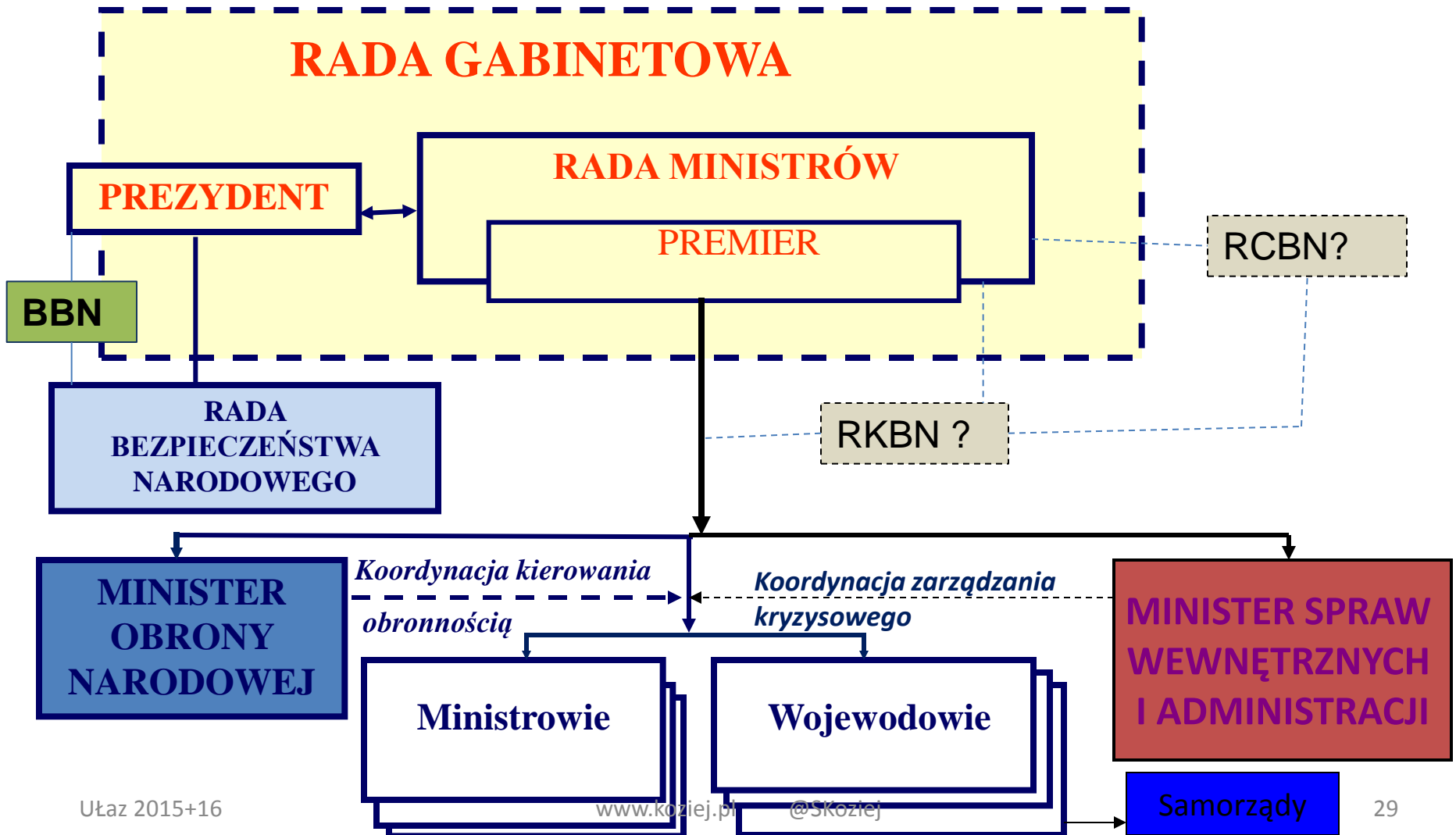
społeczne

gospodarcze

Strategia preparacyjna – priorytety przygotowania systemu bezpieczeństwa narodowego

- 1. Podsystem kierowania
bezpieczeństwem - integracja**
- 2. Podsystemy operacyjne -
profesjonalizacja**
- 3. Podsystemy wsparcia –
powszechność przygotowań**

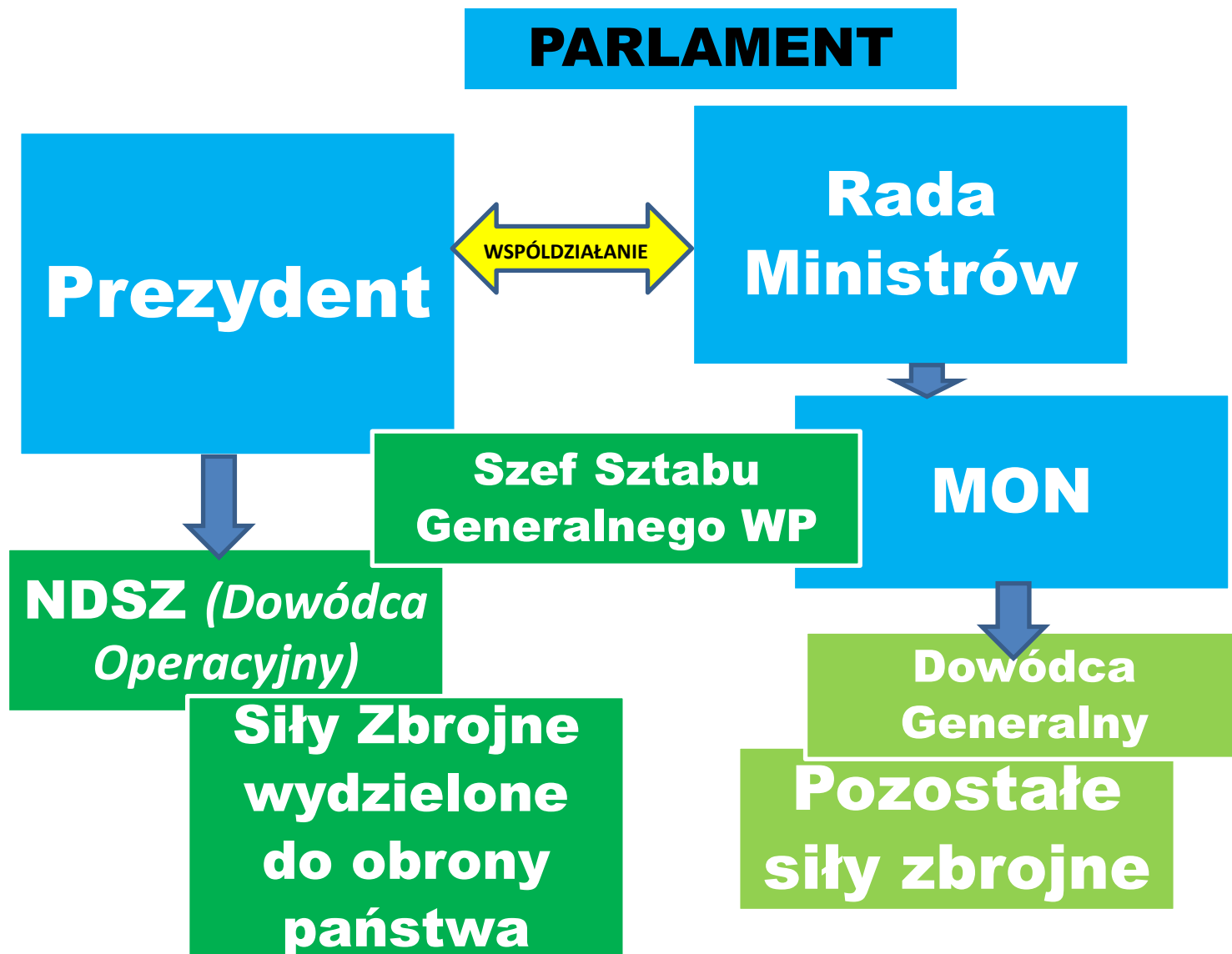
SKŁAD SYSTEMU KIEROWANIA BEZPIECZEŃSTWEM NARODOWYM

KIEROWANIE STRATEGICZNE

- **Planowanie, programowanie i organizowanie bezpieczeństwa narodowego**
- **Zarządzanie kryzysowe**
- **Kierowanie obroną państwa**
- **Stany nadzwyczajne**
 - **Stan klęski żywiołowej**
 - **Stan wyjątkowy**
 - **Stan wojenny**

KIEROWANIE OBRONĄ PAŃSTWA W CZASIE WOJNY

Priorytety rozwoju sił zbrojnych

Priorytety operacyjne:

- 1) obrona państwa i przeciwstawianie się agresji zbrojnej;**
- 2) wspieranie podsystemów ochronnych w zakresie bezpieczeństwa wewnętrznego i pomocy społeczeństwu;**
- 3) udział w międzynarodowych operacjach bezpieczeństwa (P/K/S...)**

Priorytety modernizacyjne:

środki cyberobrony, w tym cyberwalki

bezzałogowe systemy walki i wsparcia

broń precyzyjnego rażenia, w tym wykorzystująca technologie satelitarne

Priorytety organizacyjne:

wzmocnienie zdolności obronnych północno-wschodniej części Polski

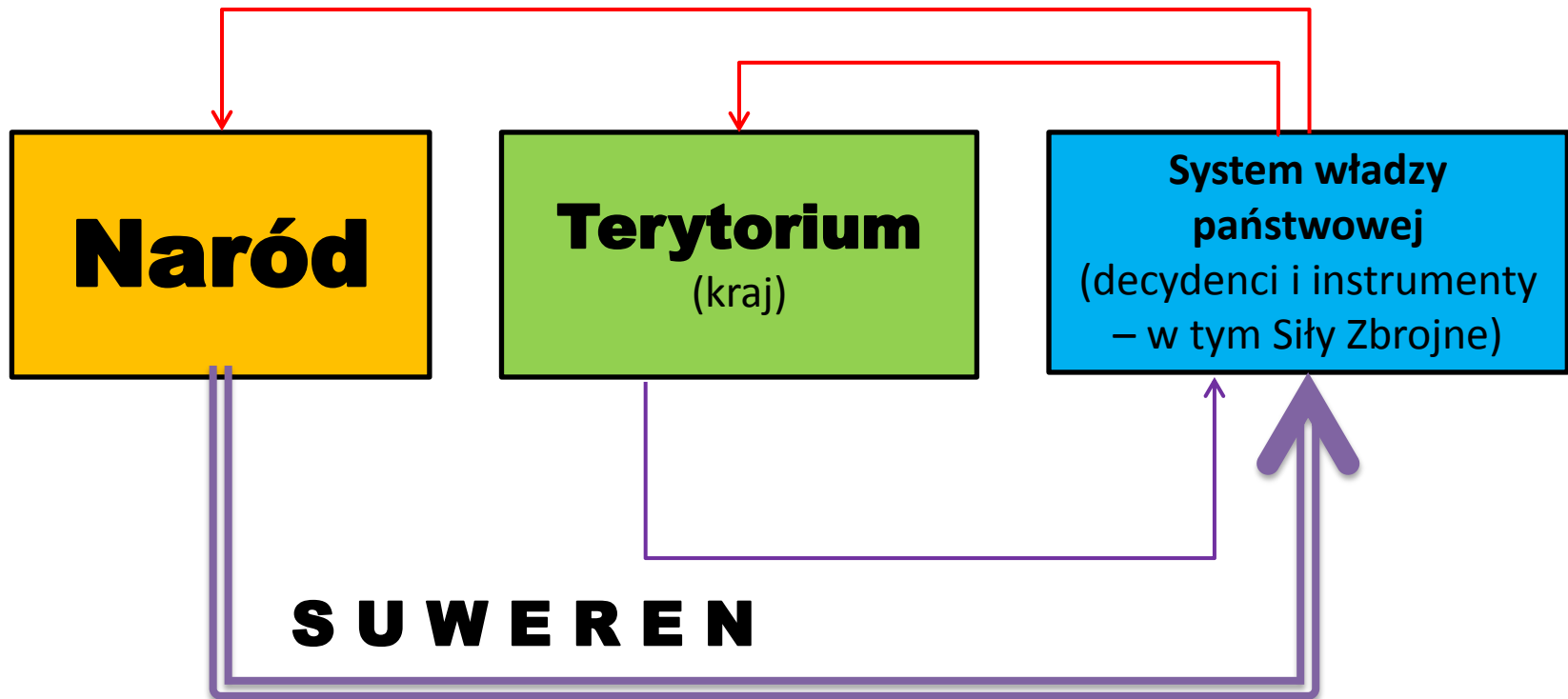
doskonalenie systemu przygotowania rezerw mobilizacyjnych

zreformowanie NSR, w tym tworzenie OT

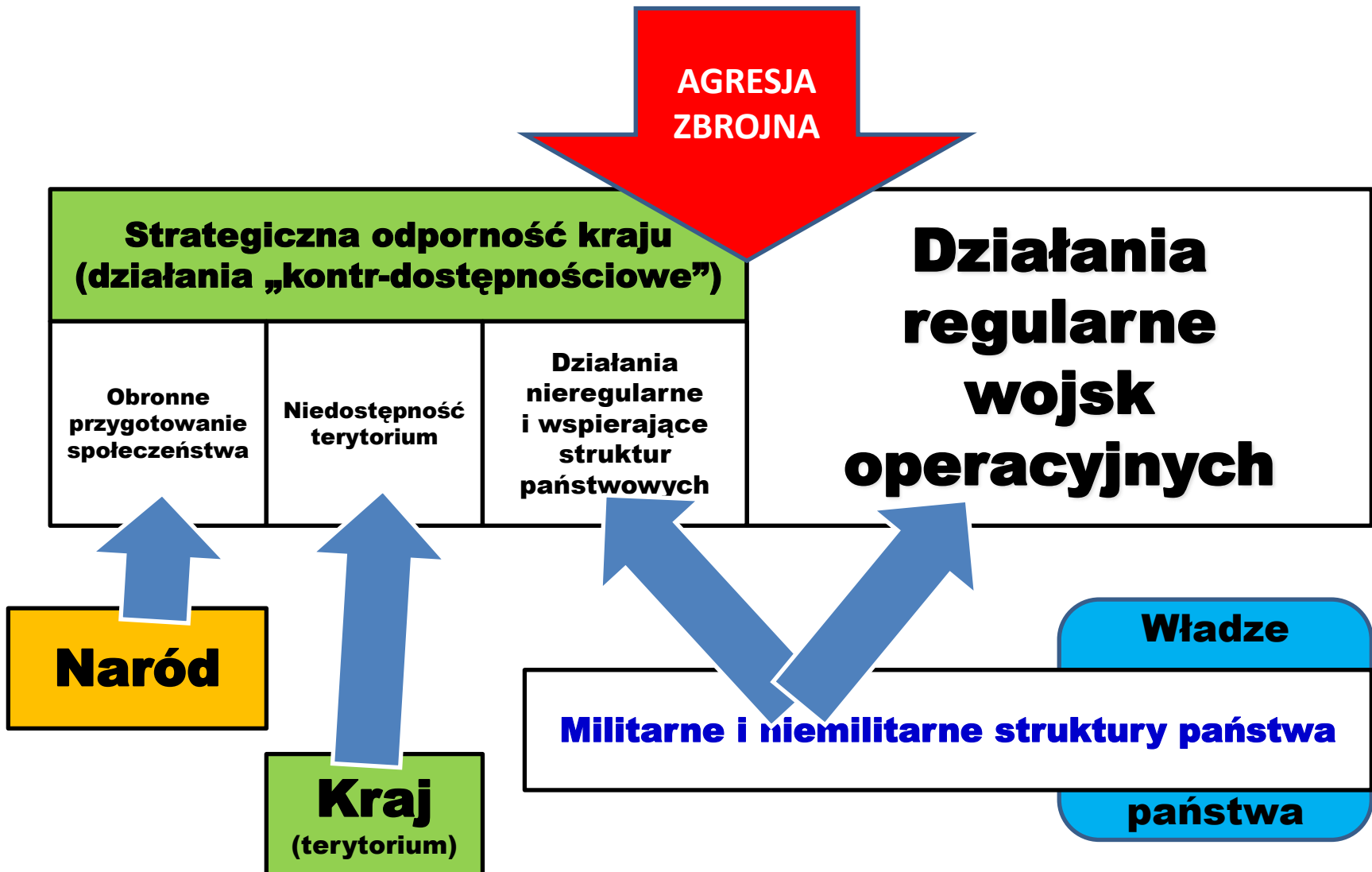
SYSTEM STRATEGICZNEJ ODPORNOŚCI KRAJU NA AGRESJĘ

Unowocześnienie sił zbrojnych to podstawowy warunek umacniania obronności państwa. Ale system obronności to coś więcej. Konieczne jest zaangażowanie w to zadanie pozamilitarnych struktur państwa, a także organizacji niepaństwowych: prywatnych, społecznych i indywidualnych obywateli. Tylko w ten sposób można zapewnić to, co dla obrony ma wartość szczególną, a mianowicie strategiczną odporność kraju na ewentualną agresję. W świetle wniosków z niebezpiecznego konfliktu w naszej części Europy, w pobliżu naszych granic, taki system działań zwiększających strategiczną odporność Polski staje się pilną koniecznością.

FUNDAMENTY PAŃSTWA I JEGO SIŁY OBRONNEJ (wg Clausewitza)

OBRONA PAŃSTWA

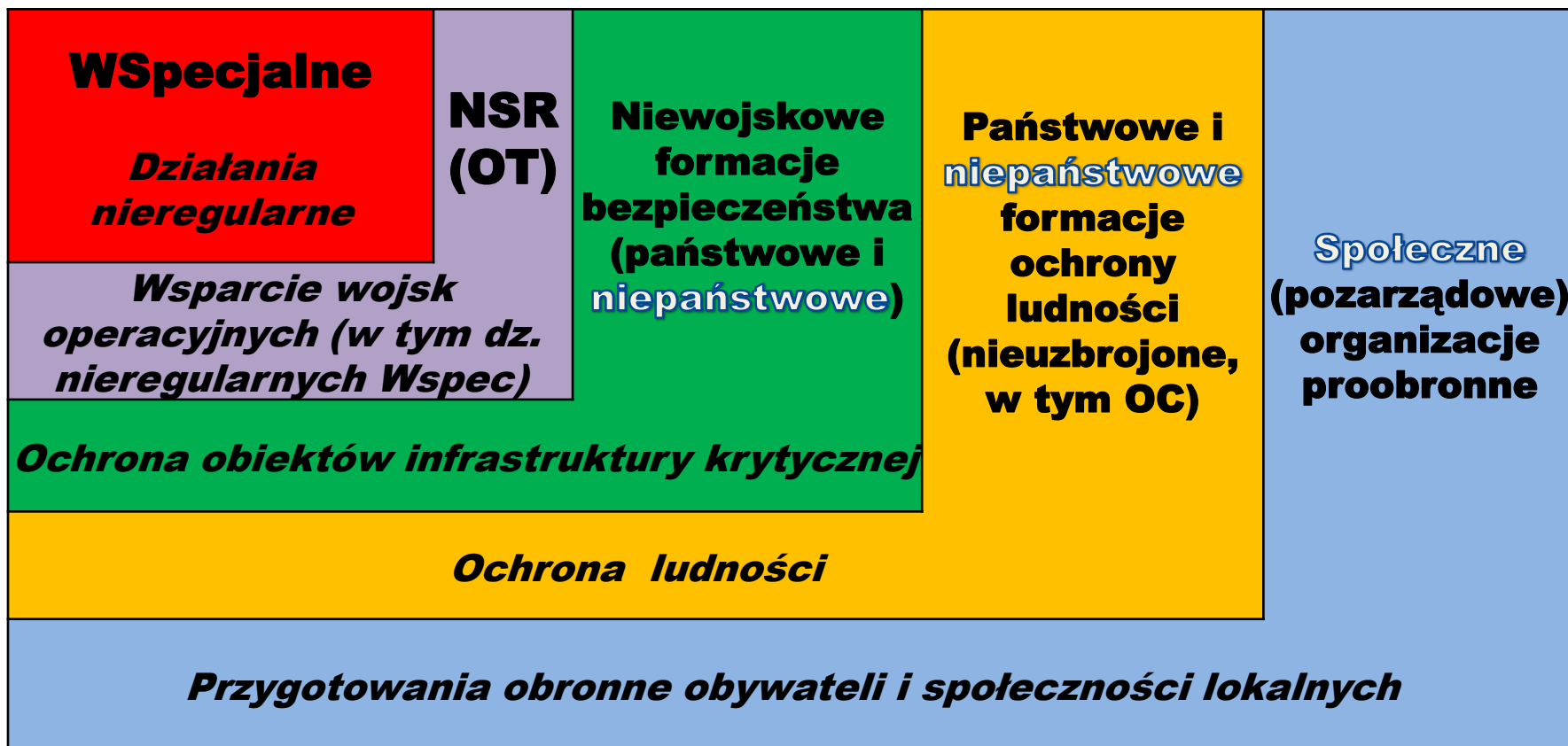

OPERACJE WZMACNIAJĄCE ODPORNOŚĆ KRAJU

(działania „kontr-dostępnościowe”)

- **Działania nieregularne na terytorium zajęтым przez przeciwnika (jako jedna z funkcji państwa podziemnego)**
- **Militarne wsparcie wojsk operacyjnych w działaniach regularnych (obrona terytorialna)**
- **Przygotowywanie rezerw mobilizacyjnych**
- **Operacyjne przygotowanie terytorium kraju i ochrona obiektów infrastruktury krytycznej**
- **Bezpieczeństwo obywateli i struktur państwa, w tym powszechna ochrona ludności**
- **Powszechna edukacja dla bezpieczeństwa, w tym obronne przygotowanie społeczeństwa**

Sily i środki SYSTEMU STRATEGICZNEJ ODPORNOŚCI KRAJU

DOKUMENTY STRATEGICZNE

PODSUMOWANIE

- **Strategia Bezpieczeństwa Narodowego RP**
– kompleksowe i zintegrowane podejście do bezpieczeństwa narodowego
- **Środowisko bezpieczeństwa – koniec ery pozimnowojennej**
- **Priorytet działań i przygotowań strategicznych**
– utrzymanie gotowości oraz rozwijanie własnych zdolności we wszystkich dziedzinach bezpieczeństwa
- **Zewnętrzne filary bezpieczeństwa Polski: NATO (odstraszanie przed agresją podprogową), Unia Europejska (strategia) i Stany Zjednoczone (realizm)**
- **Krajowy filar bezpieczeństwa: gotowość i zdolności; powszechność przygotowań**